

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an
9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cen.

Poșta apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un gir garmond: 10
odată 14 fl., a doua
odată 12 fl., a treia
odată 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XV.****Blaj 13 Maiu 1905.****Numărul 19.****Puncte de orientare.**

— Articol din afară. —

I.

(Cu.) Aproape un pătrar de veac de pasivitate politică a adus sufletele într-o letargie, amortire, nopăsare sau cum să-i mai zicem, și față de cauzele mari bisericești.

Toți văd, că vremile în cari trăim sunt grele.

Toți văd, că în cauzele bisericești nu mai înaintăm, fără încă dam îndărapt. Dar pentru aceea, în loc de a pune umăr la umăr, mici și mari și a face față primejdilor, ce ne amenință, — ne lăsăm în mâna sorții, a norocului și ne vedem de lucrurile noastre private.

În această situație tristă apoi să nu căutăm pricina în împrejurări vitrege și în pedeci mari, ce ni-s-au pus intenționat în calea propășirii noastre; fără în noi înșine. Să ne punem mâna pe inimă și să mărturisim sincer, câte ocațiuni bune am lăsat să treacă, din motive de oportunitate, de altă dată de comoditate ori de egoism, fără a ne folosi de ele în interesul binelui bisericei și al nostru! Câte primejdii grele am fi putut înfrunța și câte situațiuni grele am fi putut petrece, norocoși, dacă, — cum am zis mai sus, — punând umăr la umăr am fi dat față cu ele! În ce situație am fi noi astăzi, dacă am fi reclamat în trecut fără șovăire, cu curaj drepturile garantate și executarea fără părtinire a legilor aduse. Avut-am noi în viața bisericească și puține momente de bucurie, de înălțare și mândrie sufletească. Avem noi și azi exemple de abnegațiune, de curaj și prevedere. Dar acestea sunt puține de tot prea puține! Momentele de nefericire greutățile în viața bisericească, — ca și pe alte țărane, — ne-au copleșit de tot, cât abia ne-a rămas sufletul lu oase și o schiateie de nădejde în inimă într'un viitor mai ferice!

Dar, pentru că în trecut am făcut puțin, nu urmăază, că astăzi să nu mai facem nimic. De câte-va luni de zile s'a rupt cu pasiivitatea, în politica noastră națională. Sufletele sunt cuprinse de un dor de muncă, de activitate, gata la ori ce ostenele și jertfe. Dorul acesta de muncă, să ne cuprindă sufletele și pe terenul politicii bisericești. Și cu asta ne îndreptăm mai întâiu către clerul nostru și apoi și către credincioșii noștri. Și să nu se înțeleagă asta, că numai să-și împlinească fiecare singuratic datorințele statului său, fără a se interesa de soarta fratelui său, asupra căruia asemenea apasă greutățile, dar tot odată și răspunderea.

Scopul este comun și activitatea să fie în comun! Scopul ne este și trebuie să ne fie ridicarea bisericii noastre la treapta ce i-se cuvine în rândul celor alalte biserici din patrie. Crearea mijloacelor de lipsă spre ajungerea acelu scop încă se formeze îngrijirea noastră de osebită. Scopul ni-l vom ajunge reclamând *in comun* fără șovăire, drepturile garantate; iar mijloacele de lipsă ni le vom crea asemenea, pretinzând *in comun* executarea fără părtinire a legilor aduse.

O moțiune adusă într'un sinod protopopesc, nu va avea acea putere, acea influință înaintea străinilor, ca o decisiune luată în un sinod diecesan, sau plane sinod provincial. Înzădar reclamăm în sinoadele protopopești drepturile garantate bisericei noastre independente; înzădar reclamăm observarea legilor referitoare la zile de sărbători față de slujbașii statului. Înzădar reclamăm dela stat ajutor ecuitabil pentru instituțiunile noastre bisericești scolastice.

Până când nu le vom reclama toate acestea într'un sinod sau congres, până atunci nu vom ajunge la nimic. Spiritul de jertfă a preoțimei noastre, oferind percente peste percente pentru fondurile diecesane, respective arhidiecesane, poate servi spre mângăiere Arhichiereilor noștri, dar pentru aceea

scopul se va ajunge numai într'un viitor mai depărtat! Și trebuințele sunt zilnice și încă mari!

Se luăm esemplu numai dela cele alalte biserici din patria noastră. Cum lucră părțile singuratic și apoi cum lucră în comun, manifestându-se toți ca unul și unul, ca toți. Cum se întrepun și apoi le și succede a pregăti spiritele spre a crea legi favoritoare interesului lor. Și numai noi să nu putem reclama cu rezultat, — nu aducerea de legi nouă, — fără recunoșterea drepturilor garantate și executarea legilor aduse?

Un edict de toleranță în Rusia.

Cetim în „Germania“ dia 2 Maiu a.c. următoarele:

„Când în 5. a lunii tr. s'a răspândit vestea, că Pobjedonoszew procuratorul suprem al sf. sinod a repășit, pentru că comisiunea adunată sub prezidiul lui Witte, prezidentul consiliului de ministri a reușit, să scoată dela țarul reforme liberale pe sama bisericii ortodoxe, și în legătură cu aceasta s'au anunțat concesiuni de tot însemnate și pe sama confesiunilor celor alalte, veștile acestea în cercurile inițiate au fost întimpinate cu suris necredincios. Așuprirea cea înviroșată a ortodoxiei, carea stăpânia toate raporturile vieții publice, avuse până atunci în împărăția rusească preponderanța în măsură așa de mare, cât pe lângă ea confesiunile cele alalte erau așa zicând numai tolerate și nu numai împedecate, ci în multe privințe direct oprite în deprinderea liberă a manifestărilor sale de viață. Se pareă a fi aproape de necrezut, ca în raporturile acestea să se întâmple oare când vre o schimbare. Întru adevăr deja la câte-va zile mai apoi s'a anunțat, că înfruntarea lui Pobjedonszew la Curte s'a susținut învingătoare, că executarea reformelor plănuite pe sama bisericii ortodoxe s'a amânat și că cu o cale și idea înfruntării unei patriarhii rusești încă va rămânea un pium desiderium. Cărând au și amuțit glasurile, cari puneau în prospect concesiuni pe sama confesiunilor celor alalte. Cu atât mai îmbucurătoriu este, că împărtășirile făcute în privința aceasta totuși nu erau lipsite de ori ce temei. În 29. a lunii tr. s'a publicat în Petersburg un edict al țarului, carele concede confesiunilor celor alalte nu numai

îndreptăţirea de a exista, ci şi anumite drepturi şi libertăţi. Acestea adevărat că încă nici pe departe nu creează condiţiile preliminare, cari să dea putinţa unei dezvoltări libere, dară ele după o vreme lungă de asuprire nesuferită totuşi permit confesiunilor celor alalte şi mai pe sus de toate bisericii catolice răsufărare mai liberă, şi de aceea sunt a se saluta cu bucurie ca arvuna pentru concesiile viitoare. Hotărârile despre toleranţă în afaceri de credinţă, cari le-a aprobat împăratul, sunt în special următoarele:

„Trecerea dela credinţa ortodoxă la altă credinţă creştinească nu trage după sine nici o persecutare şi nici oare cari urmări păgubitoare pentru drepturile personale şi civile, şi în trecerea aceasta cei ce au trecut ca maioreni, se socotesc de ținători de confesiunea aceea, la carea au trecut. Dacă un soţ de căsătorie trece la altă credinţă, pruncii minoreni rămân în credinţa părţii, carea n'a trecut. Dacă trece o păreche căsătorită, atunci pruncii cei până la 14 ani primesc credinţa părinţilor, iar pruncii mai bătrâni rămân în credinţa de mai înainte. Creştinilor de ori ce confesiune li-se dă voie, să boteze după ritul credinţei sale proprii pe pruncii nebotezaţi părăsiţi şi de origine necunoscută, dacă li primesc de ai sei.“

„Administratorul ministeriului de justiţie se încredinţează, să ia de timpuriu măsuri spre şturarea sorţii persoanelor osândite pentru delict religioase, pedeapsa cărora se poate îmblânzi ori şi ierta de tot. Cu privire la confesiunea eterodoxilor comitetul de ministri a hotărât, să delătore restricţiile existente. Pentru deschiderea de case de rugăciune se pretinde numai încuviinţarea superiorităţii bisericeşti respective.

Închiderea obligatoare a mănăstirilor romano-catolice din regatul Poloniei încetează, în dată ce intră în valoare rândnelele cele nouă. Instrucţia religioasă a eterodoxilor se face în toate instituturile de învăţământ în limba maternă. Comitetul de ministri a mai hotărât mai de parte, să esoneze încuviinţarea preainaltă, ca preoţilor romano-catolici, cari au absolvat seminarele locale clericale, dară încă n'au trecut esemenul prescriis din limba rusească, să li-se dea dreptul de a purta oficii clericale în eparchii romano-catolice.“

„Concesiunile încuviinţate, așa se poate spera, că nū vor rămânea numai pe hârtie, ci se vor pune şi în praxă. În cazul acesta se va delătura obligământul soţilor catolici căsătoriţi cu ortodoxi de a-şi creşte toţi pruncii în credinţa ortodoxă, care obligământ ei îl simţesc ca o siluire grea a conştiinţei. Mai de parte se va da voie a se întoarce pe faţă la biserica catolică uniţilor convertiţi de guvernul rusec în chip volnic la schizmă, cari încă nici astăzi nu tăinuesc, că se țin de biserica catolică, spre plinirea datorinţelor sale bisericeşti fac călătorii lungi şi se feresc de bisericile ortodoxe ca de ciumă. Deja şi numai în regatul Poloniei sunt ca la 200.000 de uniţi de aceştia „convertiţi“ la biserica ortodoxă, cari se sperează, că se vor redobândi iarăşi pe sama bisericii catolice, abstracţie desevărsită făcându-se dela multele sute de mii, cari au fost „convertiţi“ în acelaşi chip în guvernelele cele alalte odinioară polone. Aci adevărat că timpul şi-a sevărşit lucrul în mare parte, şi conştiinţa catolică a perit, dară se va dobândi măcar atâta, ca în viitoriu nici aci să nu se mai poată face „convertiri“ silite. De mare importanţă este şi aceea, că se vor putea desvolta şi-şi vor

putea deprinde activitatea liberă şi mănăstirile catolice din Rusia, cari în parrea sa cea mai mare au fost aşezate în etate de încetare, cu toate că între ele se află şi de acelea, cari au însemnătate istorică mondială, cum este bună oară mănăstirea Paulinilor din Czenstochau. Mănăstirile vor putea deci, sa se facă din nou foculare de ale vieţii religioase.“

Chestiunea naţionalităţilor în dietă.

— Discursul lui Dr. Stefan C. Pop. —

Dr. Stefan C. Pop, deputat naţionalist român, a ținut în şedinţa de Luni a dietei un discurs mai lung, din care extragem următoarele:

Tisza zice, că atunci vor fi deputaţii naţionalişti fii credincioşi ai patriei, dacă ei intră într'un partid şi nu formează partid separat. Arete însă Tisza un partid, care apără interesele naţiunilor nemaghiare.

Partidul liberal a falsificat principiile lui Deák Ferencz în chestiunea naţionalităţilor. Naţiunile nemaghiare aderează la limba lor proprie şi nu renunţă la ea. Deák a promis, că la instituţiunea curţii cu juraţi va fi luată în considerare limba naţiunilor nemaghiare, dar astăzi nici jurat nu poate fi celce nu ştie ungureşte.

Principiile partidului kossuthist nu pot fi identice cu principiile lui Bánffy în chestiunea de naţionalităţi, pentru că partidul kossuthist n'a propagat *lupta de rassă*. Lud. Kossuth a propagat în chestiunea naţionalităţilor alte principii, nu cele propagate de partidul kossuthist. Conform principiilor lui Bánffy şi conform proiectului despre reforma

FEUILLETON.

Despre limba românească.

Vineri la 14 April n. la oarele 2 d. a. Maiestatea Sa Regele, însoţit de Al. S. R. Principele Carol, a mers la Academia română, să presideze şedinţa solemnă. La sosire suveranul a fost salutat de dl Kalinderu, preşedinte, D. A. Sturdza, secretar general, Haret şi Ollănescu, vicepreşedinţi ai Academiei, cum şi de numărul publicat present la această şedinţă.

Ocupând scaunul presidential, dl Kalinderu îi ține o caldă cuvântare de bineventare.

La urările acestea Suveranul răspunde cu următorul discurs, din care respiră un viu interes pentru progresul de desvoltare a limbii româneşti. Publicăm cuvântarea aceasta, care dorim să fie pentru toţi cetitorii noştri un puternic îndemn de a lucra în direcţia precisată așa de frumos şi energic de Regele României.

„Urările cu care şi de astă dată salutaţi venirea Mea printre Domniile-voastre şi credincioasele mărturisiri ce Mi le roştiţi din partea Academiei, îmi sunt deosebit de

scumpe. Cu aceeaşi căldură de inimă vă mulţamesc şi vă reînnoiesc statornicul Meu interes pentru lucrările Dvoastre.

„Mă bucur de câte ori am prilejul de a lua cuvântul în acest locaş, unde am auzit atâtea conferinţe atrăgătoare şi disertaţiuni isensite cari au răspândit lumini noi asupra trecutului nostru şi îndrumări înțelepte pentru propășirea ştiinţei, adunând ast-fel un material de mare preţ pentru lărgirea templului care adăposteşte sufletul neamului românesc.

„La temelii acestui templu se află limba, această duiosă limbă românească care Mi-a devenit îndoit de scumpă din ziua când am auzit-o resunând pe buzele neuitatei Mele copile, şi de când, spre a Mea mângăere, urmaşii Mei o grăesc în jurul Meu.

„Mănat de această simţire, am propus Academiei, acum 21 ani, întocmirea dicţionarului „Etymologicum magnum Romaniae“ având mai ales în vedere culegerea şi păstrarea acestor cuvinte vechi, cari, — deşi obârşia lor este slavonă, grecească sau turcească, — alcătuiesc originalitatea şi bogăţia limbii. Doriinţa mea era ca Academia să scape aceste odoare amănitate a cădeă în uitare, redându-le locul la care au drept şi să pue o stavilă la acest val de nepăsare pentru graiul bătrânesc, stărpind tot odată buruienile neologismului, care înăbuşă limba strămoşască. Limbile își au într'adevăr viaţa lor proprie care se desvoltă după nişte reguli statornice, însă înriurirea scriitorilor de frunte şi a academiilor asupra acestei desvoltări este de asemenea netăgăduită.

„De ce să ne ferim de aceste locuţiuni vechi, cu obârşie așa de curată ca aceia a

liturgiei şi a letopisetelor Ţării, şi care nici măcar arhaisme nu sunt, de oare ce le întâlnim în limba bisericii şi a poporului? Mult mai de temut sunt aceste neologisme sterpe, cu formă şi înţeles pocite, care nu aduc nici o idee nouă, ci isgonesc numai cuvinte curat româneşti spre a le înlocui cu altele străine cu înţeles absolut identic, ca spre pildă: „avansare“, în loc de înaintare; „voiaj“, în loc de călătorie.

„Aceste parasite răntăcioase sunt mii; numărul lor creşte pe zi ce merge şi sfârşitul va fi schilodirea limbii. Strecurarea lor o datorim în mare parte vieţii politice, obiceiurilor apusene şi educaţiunii copiilor în străinătate. Aceste înriuriri nu au fost totdeauna norocite, nu numai asupra limbii, ci şi asupra moravurilor, cari au perdit poate mai mult de cât au câştigat. Urmarea cea mai de plâns a acestei greşite îndrumări este şanţul ce se sapă între limba claselor culte şi neprihănită limba a poporului. Despărţenia aceasta trebuie dar cu ori ce preţ preîntâmpinată ca o primejdie pentru neamul românesc, a cărui unitate se întemeiază pe legea şi limba sa. Ştiu că Academia şi un mănunchiu de scriitori vrednici luptă cu o patriotică osărdie spre a alunga această vătămătoare cotropire, însă răvna şi silinţele tuturor nu vor fi de prisos spre a duce la bun sfârşit această operă de însănătoşare.

„Iată pricina pentru care o grabnică dare la lumină a dicţionarului este atât de dorită de Mine. Îmi dau samă de greutatea lucrării, de timpul ce cere, totuşi cred că în acest lung şir de ani s'ar fi putut îndeplini în mare parte programul alcătuît. Dacă mai zăbovim, ştirbirea şi schimonó-

invățământului poporal *scopul este, ca naționalitățile să-și uite total limba lor.* Dacă asta nu-i luptă de rassă, atunci nu știu ce e lupta de rassă (Sgomot mare).

Prezidentul Justh observă că aici în adunarea națională maghiară nu vrea nime să continue o luptă de rassă. Face atent pe dl deputat, că naționalitățile n'au nicăiri pe lume soarte mai bună decât aici. Nu-i drept ce zice dl deputat, că ar vrea cineva din Ungaria să contopească diferitele naționalități în rassa maghiară. Pentru că în această țeară nimene nu conturbă naționalitățile. Un lucru însă pretinde țara, și la aceasta are drept fiecare țară, ca edecă naționalitățile să învețe limba statului.

Dr. Stefan C. Pop: Declară, că aserțiunea sa despre lupta de rassă s'a referit la discursul lui Bánffy. El (Pop) n'are nimic în contra, ca naționalitățile nemagiare să învețe unguerește și bucuros sprijinește politica, care pe lângă unitatea statului magiar să nizu-este să țină în întregime drepturile naționalităților.

Dep. Bela Metzner polemizează cu Dr. Stefan C. Pop, zice, că nimenea nu vrea să delătore limba naționalităților și nimenea nu să atinge de drepturile naționalităților asigurate prin lege. Contra naționalităților numai atunci e lipsă de dispozițiuni mai riguroasă, dacă aceste își uită de datorințele patriotice cele mai elementare față de națiunea magiară.

Dep. Geza Dési (liberal) încă atinge chestiunea naționalităților și în deosebi revizuirea legi despre învățământul poporal, și cere inființarea de școale poporale de stat. Despre chestiunea militară a zis, că și partidul „liberal” voeste validitatea direcției naționale în armată, dar mai întâiu să magiarizăm întreagă țeara.

În ședința de Marti dep. Arpad Bozóky zice în chestiunea de naționalități, că „numai aceea pretindem, ca fiecare fiu al acestei patrii să învețe unguerește.”

Dep. croat Geza Josipovich își începe discursul în limba croată, ca cu atât mai vârtos să atragă atențiune asupra drepturilor Croaților și ca să nu uite dieta, că deputații croați au drept să vorbească în dietă în limba croată.

Dep. Albert Apponyi ține un lung discurs, în care să ocupă cu toate chestiunile crizei. Despre chestiunea naționalităților zice, că întreagă dieta respinge unanim punctul de vedere al deputaților naționaliști, deci nu află necesar să se ocupe în special cu chestiunea naționalităților. Declară însă, că respingerea aceasta nu să refere la conțetățenii nemagiari, ci „numai la acele tendențe, cari vreau să discompună unitatea națiunii politice maghiare în grupe naționaliste, ca individualități de drept public, și cari nu să știu împretini cu pretenziunile de limbă ale unității de stat magiar.”

Referitor la proiectul lui Berzeviczy zice, că și partidele coalitate voesc desvoltarea școalelor poporale în direcție națională, ba încă în măsură mai mare, decât cum a voit partidul liberal, nunumai cât noi nu urmăm acel principiu șod, ca mai întâiu să magiarizăm copiii, ca apoi mai târziu, ajungând soldați, să ucidem în ei tot spiritul magiar.

Zice mai departe Apponyi, că însuși Regele ar trebui să se pună în fruntea aspirațiunilor naționale magiare, pentru restabilirea bunei înțelegeri între națiune și Coroană. Orice altă cale pentru restabilirea bunei înțelegeri e ficțiune, neadevăr, minciună.

Ultimul orator a fost Dr. Aurel Vlad, care a expus din nou punctul de vedere al deputaților naționaliști și în deosebi a combătut politica de magiarizare. „Viitorul Ungariei numai astfel va fi sigur, dacă pe lângă interesele națiunii magiare nu să pune pedeci naționalităților în satisfacerea intereselor lor de rassă.” Aderează la proiectul de adresă prezentat de Dr. Teodor Mihályi.

SCRISOARE DIN VIENA.

Viena, 8 Maiu 1905.

În numărul de Paști al „Unirii” se vorbește despre învierea sufletească și politică a poporului nostru. Autorul articolului ne îndeamnă „să ne angajăm forțele în ambe aceste lupte, ca la anul să avem bucuria a sărbători amândone reînvierea.”

În zilele trecute m'am dus cu o listă „pentru masa studenților” din Blaj la un medic de aici, — fost elev al școalelor din Blaj. — care îmi zicea între altele: Du-te domnul meu la toți Românii de aici, căci le atragi atențiunea să-și împlinescă o datorință, ce o au față de neam.

Vorbele medicului acestuia se potrivesc și la articolul de fond din numărul de Paști al „Unirii”: A ne atrage atențiunea, în special noue preoților, să ne împlinim datorințele față de biserică și neam.

Misiunile poporale sunt o datorință, ce ne o impune atât biserica, cât și neamul, de aceea merită o deosebită atențiune. Preoțimea noastră își înțelege obligațiunea, de aceea aleargă cu toată dragostea în locurile acelea, unde se țin misiuni, și se sil-leşte, să lucreze care de care mai mult. Să

nu uităm, că est modus in rebus. Participarea preoților la astfel de misiuni pe toți ne imbucură, de asemenea și zelul lor, dar — ne-ar plăcea mai bine, ca să nu auzim atâția oratori, ci numai unul, care își știe împărți materia mai bine, și nu stârnește curiositatea poporului. Nu-mi permite spațiul să vorbesc mai mult despre lucrul acesta, dar aceasta e așa în tot locul, unde se țin misiuni. Ceialați preoți să-l asculte pe orator în biserică între popor, nu în altar, și să-i dea pildă, și de vreau să lucreze și ei, în scaunul mărturisirii pot lucra cât de mult.

Lupta politică, ce am început-o în anul trecut, e a doua înviere, carea pentru poporul românesc, luând afară teoreticianii pasiviști, e o adevărată zi de bucurie. Vezi bine, că de o camdată nu vor face cine știe ce cetăți activiști, dar pe încetul tot ajungem la câte ceva, ce e mai bun de cât nimica. Numai cât să ne angajăm forțele în privința aceasta și noi preoții, căci ori cine punându-și mâna pe inimă, și văzându-ne cum stăm, trebuie să recunoască, că ne lipsește cu desevărsire organizarea. Spre pildă să servească următorul caz: În o ședință a parlamentului austriac a vorbit prelatul Scheicher și profesorul Schöpfer (preot) despre naționalitățile din Ungaria, în special despre Români, foarte favorabil pentru noi. Pentru aceasta lor li-s'ar fi căzut multămită din partea noastră, cât dela mai mulți, — cu toate că ei la așa ceva nu s'au gândit, dar n'a fost de cât un singur Român, care le-a multămit. La oameni de acestia ar trebui să le dăm informații, cât de detaiate, după ce li vedem, că ne au dragi, — și nu le dă nime. Că ne au dragi se vede și de acolo, că la sfârșitul unei ședințe din parlament, cei doi preoți, cu colegii lor socialiști creștini au părăsit sala, strigând un: „Hoch die Rumänen!” Acum, când ne dau atențiune mai multe gazete de aici, (chiar și „Fremdenblatt”, ce o cetește și Împăratul), ar trebui să ne folosim mai bine de ocaziune, informând cercurile competente.

Să ne angajăm deci forțele în ambe acestea lupte, și să lucrăm cu socoteală bună, „ca la anul să avem bucuria a sărbători amândone reînvierea.” Și bine să ne însemnăm, că nu numai misiunile ne sunt datorință noue preoților, ci și lupta politică, căci neglijându-o aceasta, ne perdem poporul, cum și l'au pierdut Francezii. Episcopii Francezi îndeamnă acum preoții să se ocupe cu politica, dar e prea târziu.

Iob.

Din diecesa Gherlei.

— Mai n.

Sentița bătrână: „Iternum jubet, regina, renovare dolorem.” (Virgil) o închin fraților din diecesa Gherlei, cari scriu în „Unirea” despre ranele și luptele, prin cari trec mulțime de preoți din astă diecesă. Nu trag la îndoială buna intențiune, nici a confratelui „din vecini” din Nr. 15, nici a celui din Nr. 16, semnat — p. — dar mi-se pare că ambii din „esperință străină” scriu, ce scriu. Primul recunoaște singur, că sunt civili, cari sapă groapă preoților noștri, că sunt preoți, cari agită scărițând stolele:

sirea limbei se vor întinde tot mai mult; iar îndreptarea va fi cu atât mai anevoioasă. Aștept dar cu nerăbdare c. Etymologicum să fie cât mai curând pus în mâna tutului, avându-se grija ca întocmirea lui să fie cât de întreagă, cu un număr de citațiuni bine alese, însă limitat, spre a nu se înomoli lucrarea într'o prea mare întindere. Perfecțiunea lui are mai puțină însemnătate de cât ființa lui.

„Sunt incredințat că Dombiile-voastre veți întâmpina aceste mici îndrumări ce Mi-am permis a le așterne ca un semn al viinei Mele dorințe de a vedea Etymologicum odată desevărgit spre cinstea Academiei și folosul generațiunilor viitoare.”

A apărut: a V. ediție

ACATISTERIUL sau carte ce cuprinde în sine rugă-

ciuni pentru pietatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mărgăritar sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

și totuși la sfârșit ajunge și trage o concluzie, care nu conglănește cu aceste premise, pentru-că toată vina o încarcă „*exclusiv*” în spatele Episcopului și a consistoriului. Al doilea iubit confrate — p. — iarăși cătră sfârșit vrea să tragă la îndoială o enunțianne — care de altcum nu esclude excepțiunile — al unui protopop. corb alb. că: „de comun tot preoții cei harnici, au neplăceri cu credincioșii.” Înzădar! Această enunțianne la cas de lipsă să poate dovedi cu acte oficioase și cu martori jurați, că drept a zis protopopul respectiv Starea tristă a preoției în genere din astă diecesă și sinonimă cu cea a creștinilor din primii 300 de ani de după Christos nu se mai poate nega. Adevărat: sunt preoți omoriți mișelește, sunt mutilați și zdrobiți de nu mai pot vorbi și scrie, dar sunt și de aceia, cari au văzut în miez de noapte focul pe casa, familia nevinovată și pe avutul lor, apoi în nonul cuib tot la mează noapte câte 20—30 inși cu pălăriile trase pe ochi, crășnind cu dinții, înfătoșați înaintea Episcopului, duși în fața tribunalului și confronțați cu martori buni și rei și totuși re-mași încă la viață. Sunt cari s'au oferit să taie cu ziua lemne domnului protopop, ce a eșit în comisiune, și care și-a pretins cu insistență diurnul dela martir — de bună samă nu la acel protopop cu enunțiannea. Sunt cari după foc și după proces au fost siliți să-și deie mielușii rămași de catastrofă tot domnului comisar investigător, rămânând preotul și familia cu mălaiul și cu ceapa. iar dl comisar consumând „arderea de tot” carea nu o binevoiește Dumnezeu

Unul din aceștia preoți-martiri mi-ar plăcea să scrie în astă materie, ce ne deschide din nou cicatricele nevindecate încă de ieri și fără de voie ne face să reflectăm în noi, la martirul, care poate ne așteaptă pe ziua de mâine.

Unul ca acela, care nu scrie ca un cronicar din notițele sale ca confratele: „din vecini”; nici dela masa verde, ca colegul — p. —, de bună samă va indica răul așa cum este, așa cum l'a indicat primul preot-martir Christos în fața lui Pilat: „Păcat ai că mă restignești, dar mai mare păcat are acela, care m'a dat fie”: preoții agitatori, notarii ori eventual alți inteligenți mireni, cari sapă groapă preoților zeloși și harnici în genere zis. În câte chipuri nu s'a încercat dirigătorul să mântue pe Nazarineanul, dar plebea agitata de farisei și cărturari mai tare striga: „Restignește-l, restignește-l!”

Celui ce mă va interpreta rău li stau gata cu răspunsul în detaliu și eventual cu dovezi. Până atunci aștept și cine, că după *esperința proprie*, putem zice că trei părți din rău vin dela: „rugina” dintre noi și numai restul de sus

Christos a zis: „de nu-mi credeți mie, credeți faptelor mele!”

Câți preoți predică? Și dacă predică, câți au curajul creștin și viril. să-și pună faptele lor model credincioșilor? Aceasta virilitate-i muștariul Evangheliei . . . Și grăunte de muștariu este în biserica lui Christos, dar cine i să-l nutrească, ca să se facă arbore mare?

La această întrebare cu lacrimi în ochi și cu inima zdrobită trebuie să răspund

cu altă sentință bătrână: „Nu este cela ce face bunățate, nu este până la umul.”

Sapientii sat.

Sinoadele protopopești.

— Districtul Sibiului. —

— 20 April 1905.

Preoțimea gr.-cat. din districtul protopopesc al Sibiului s'a întrunit în Sinod de primăvară la 18 Aprilie a. e. în școala gr.-cat. din Sibiu. Au fost de față la acest Sinod 22 preoți din numărul total de 29.

La 9 oare a. m. după invocarea Spiritului sfânt — președintele Sinodului, harnicul și de toți iubitul protopop Preaon. N. Togan, prin cuvinte bine simțite deschide Sinodul, îndemnând membrii ca în bunăînțelegere și iubire frățească să conluere la cultivarea și înaintarea poporului conerezut păstoririi lor, „pentru prosperarea căruia datori suntem în conștiința noastră cu mare răspundere înaintea mai marilor noștri, înaintea urmașilor noștri și mai ales înaintea lui Dumnezeu noi toți, cei ce chemare sfântă avem în viaa Domnului.”

Amintește apoi momentul de jale și durere, care a ajuns acest district protopopesc prin trecerea la cele eterne a preamertatului și în veci neuitatului său șef de odată, a reverendiss. canonic Ioan V. Rusu.

„S'a stins o viață plină de muncă nepregetată în interesul binelui public, de abnegațiune și zel. Model de înalte virtuți preoțești și românești pentru întreg clerul bisericii noastre fost'a acest bărbat. Faptele lui neperitoare, a căror coroană o formează fundațiunile sale de peste 30.000 cor. vor mărturisi despre aceasta pentru toate timpurile.” Una dintre dispozițiile literilor fundamentale din 10 Iulie 1902 are în vedere și preoțimea gr.-cat. a districtului Sibiu în sensul, că venitul a 4000 cor. să se folosească pentru premiarea în tot anul alor 2 preoți, cari vor dovedi, că în parohiile lor compun și țin regulat predicii la popor, cum și că catechizează tinerimea în Dumineci și sărbători. „Servească aceasta dispoziție — continuă mai de parte vorbitorul — ce onorează atât de mult memoria repositului bărbat, drept îndemn pentru clerul districtual de a-și implini cu râvnă îndoită datorițele sale pastorale.”

Pătruși de o emoțiune sfântă am ascultat cuvintele vrednicului nostru protopop, rostite într-o memoria fostului său antecesor și momentul acesta ni-a mai readus odată înaintea ochilor sufletului nostru figura blândă, înțeleaptă și plină de dragoste a neuitatului nostru șef deodată — apoi ne-am ridicat cu toții și din inimi sincere i-am dorit „să odihnească în pace” și „Dumnezeu să-l ierte.”

Din bogatul program al acestui Sinod punctul I. a fost disertațiunile. Au disertat cu succes preoții: Simeon Opris din Armeni, punând pe s. Paul drept pildă de urmat din partea preoției, și Demetriu Clain din Brad despre credință, speranță și iubire. Prea On. protopop cetește apoi interesantul raport al oficiului protopopesc despre starea religioasă-morală a acestui district protop., producând date statistice de mare însemnătate. Ca și într-o oglindă ni-se

prezintă în acest raport starea bisericii și școlii din întreg districtul Sibiului.

Dintre datele statistice amintite în raport mai de interes ni-se par următoarele:

Districtul protop. al Sibiului e compus din 34 parohii matre și 30 filii. În acestea parohii în anul 1904 au funcționat în total 29 parochi, resp. admin. paroch. și 2 cooperatori, deci în total 31 preoți. În personalul preoțesc în cursul anului 1904 au fost următoarele momente de remarcă: în 23 Maiu 1904 a trecut la o viață mai bună preotul N. Mihalțan din Slimnic; la parochia vacantă Cașoț a fost numit administrator On. Ioan Cimonea, iar On. Dion. P. Decei, mai înainte admin. paroch. a fost numit paroh al Orlatului. Numărul sufletelor în districtul întreg cu finea anului 1904 a fost 18880, dintre cari 2126 în parohiile de pe teritoriul comit. Alba-de-jos, 10.785 în parohiile din cott. Sibiului și 5969 în parohiile de pe teritoriul cott. Târnava-mare. Față de an. 1903 în privința sufletelor o creștere de 145. Cazuri de naștere și resp. botez au fost în total 592: 312 fidei și 280 fete; o creștere față de an. 1903 de 14. Casătorii încheiate după prescripțiile bisericii noastre au fost 109, dintre acestia încheiate numai înaintea matriculantului civil au fost 4. Cazuri de moarte s'au întâmplat 413. Plusul nașterilor față cu cazurile de moarte este de 179. Numărul total al pruncilor, cari au cercetat școala (6—15 ani) a fost de 2112 și rămași lipsiți de instrucțiune 687 (!)

Pe baza raportului oficiului protopop., care acum laudă zelul preoților harnici, acum probozește cu biândete pe cei neghigenți. — Sinodul aduce următoarele hotăriri mai însemnate:

a) îndatorează preoțimea districtuală a desvolta tot zelul posibil, în ceea ce privește catechizarea tinerimii și peste tot predicarea cuvântului lui Dumnezeu;

b) îndrumă senatele școlare-parohiale a stărui cu cea mai mare râvnă, ca să se împutineze numărul copiilor, cari nu cercetează școala;

c) în scopul întăririi moralității și sentimentului religios în popor să introducă și în districtul Sibiului misiunile populare, lăsând prezidiului facerea dispozițiilor necesari în acest scop;

d) Sinodul să declare unanim că peste taxa prescripșă după venitele locale ale fiecărui beneficiu parohial, fie-cărui preot împărțit cu subsidiu erarial, să i-se subtragă nu 2% ci 5% din subsidiul asignat, și anume: 2% pentru fondul preoților deficienți, iar 3% pentru fondul viduo-orfanal, și tot odată își exprimă dorința, ca să se urce în mod mai corăspunzător și taxa de 1 cor. (!), ce au contribuit până acum parohiile districtuale la fondul preoților deficienți;

e) se aproabă socotelile fondului școl. tractual „Ioan V. Rusu” cu un stat activ la finea anului 1904 de cor. 2855.59 și ale celui al bibliotecii tractuale cu un stat activ de cor. 1144.33, iar devotatului cassar i-se dă pe lângă mulțămită protocolară absolută pentru gestiunea anului 1904.

Cele alalte puncte din program, cari ating mai aproape viața administrativă internă a districtului încă s'au pertractat și decis cu rezultate demne de membrii Sino-

dului, dintre cari au luat cuvântul preoții: D. Aaron, D. Deac și în mai multe rânduri V. Florian.

Tot în acest Sinod, din cauza etății sale înaintate și a morbului de ochi — *abzicând din oficiul de notar tractual* *On. Dionisiu Aaron*, parohul Gurarâului, *Sinodul* cu recunoștință pentru serviciile prestate în mod gratuit îi *aduce mulțămintă protocolară*, iar de *notar tractual prin votare secretă*, să alege *On. Dionisiu P. Decei*, parohul Orlatului.

La finea ședinței să aleg confesarii, în persoanele celor mai bătrâni preoți, și apoi Preaon. Din protopop prin cuvinte pline de dragoste îndemnând pe toți la întru, zel și abnegațiune închide sesiunea Sinodului de primăvară.

Noi preoții ne-am mărturisit, apoi cu toții și întăriți ne-am depărtat fie-care pe la ale sale ca mai de parte să luptăm și mereu să luptăm pentru binele și înaintarea bisericii și neamului nostru.

Iustus.

REVISTE.

Răsboiul ruso-japonez. După crâncena luptă ce s'a dat în jurul Mukdenului, din care Rusii au eșit cu desăvârșire zdrobiți, a urmat o urmărire aprigă din partea japonezilor până aproape de Carbin. Ojama și-a concentrat din nou toate armatele, ca astfel să înainteze spre Carbin. Rusii să și pregătesc să părăsească Carbinul, — numai cât îi amenință din nou pericolul de a fi încunjuțați.

Lupta de pe uscat pare a fi pășit în al doilea plan, căci toate privirile să întorc spre lupta, ce se așteaptă pe mare. Rusia și-a mobilizat trei flote, și pe cale e a patra flotă. Rusia își bagă în foc toată puterea marină — și e tare desperat lucrul acesta. Rușinea ce a pățit-o pe uscat, voeste să o spele cu învingeri pe apă. Numai cât a uitat că ce sfârșit trist a avut mândra flotă dela Port-Artur.

Despre mișcările și despre locul unde se susține flota japoneză nu să știe nimic. Toate manevrele acestei flote sunt până acuma taine. Sfârșitul acestei lupte pe mare, care va fi cea mai mare în analele istoriei universale, nu să știe. Se dă cu socoteala însă, că scurta o vor trage și acuma rusii, parte că ei în această luptă nu au nici o bază de operație, parte că artileria flotei japoneze e cu mult mai superioară ca a rușilor.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Printre oameni ce să sbuciuina în lupta pentru existență, conduși de spiritul egoistic, mai ales cei cu stare materială mai însemnată, — chiar prin aceasta împrejurare favorabilă fiind îmboldiți spre avarăție, — să afle și caractere luminate prin puterea credinței, și cari prin curajul lor să ridică mai pe sus de sferile infectate de pulverea, materia timpului, și jertfesc din avutul lor pentru binele comun: astfel poporeanul din parohia Marca, Mihail Szilágyi și soția sa Oana Hi-

riș, cari și până acuma au făcut donațiuni pe seama sfintei biserici, au procurat pe spesele proprii un rând de vestimente bisericesti în preț de 140 coroane, și o cădelniță cu 12 coroane. — Iar poporeni din filia Cerișa Petru Badacian a lui Agincan, Petru Borz, Vasalica Trincan și Mitru Trincan, au procurat la olaltă un potir aurit — cu cele aparținătoare — în preț de 70 coroane. Bunul Dumnezeu carele sfințește pe cei ce iubesc frumseța casei sale, să le răsplătească din nemărginitele sale daruri. Marca în 24 Aprilie 1905. *Ioan Popiliu*, preot gr.-cat.

Știri personale. Rsmul *Dr. Victor Szmyielski*, canonic mitrop., inspector scolastic arhidiecezan, a plecat să viziteze bisericile și școalele din distr. protop. al Almașului, asistând la esamenale anuale.

Alegere de deputat. Luni s'a făcut la Arpaș alegerea de deputat, fiind alegerea adv. *Dr. N. Șerban* nimicită. Contracandidatului *Dr. Octavian Vas* a rămas în minoritate cu 64 voturi, fiind din nou ales *Dr. Nicolae Șerban*.

Peregrinaj. Duminică în 21 Maiu ziua Sf. Ioan Evangelistul, să va face obicinuitul peregrinaj la Mănăstirea Prispopolului de lângă Silvașul Hațegului. După cum ni să descrie peregrinajul va fi condus de Preașințitul Episcop *Vasilie* al Lugojului.

Hotărîre demnă. Ziarele de dincolo vestesc respingerea ofertului făcut guvernului român de mai mulți bancheri străini, de a înființa la Sinaia o bancă de joc, ca cea dela Monte Carlo. Regele Carol a avut mare influință în denegarea acestui ofert, care face multă cinste guvernului român.

Ortodoxi și catolici. Se anunță din Constantinopol, că preoții români sosiți acolo din Constanța au celebrat sîta liturgie în limba română în una din bisericile rusești. Pentru acest ne mai auzit sacrilej sinodul patriarhiei a protestat la primatul României. . . . Și noi când mergem la Roma slujim sta liturgie în dulcea noastră limbă chiar la altarul sf. Petru și nime nu protestează. Mare deosebire între ortodox și catolic!

Pentru Internatul Vancocan de fetițe au contribuit *Langa I. Tătărlău*, *Laț V. Crăciunel*, *Ilieș M. Aiton*, *Montani I. Zlatna*, *Micu I. Șermășel*, *Negrea G. Jidveiu*, *Neculescu N. Necrilești*, *Mihalca I. Aghireș*, *Marian I. Bord*, *Pop E. Feneș*, *Manoilă Gr. Tohan*, *Giurca A. Bucerdea*, *Man I. Băgău*, *Neagu I. Drașov*, *Pop I. V. Odorheiu* câte 17 c. 52 f., *Domșa I. Blaj*, *Popa I. Blaj* câte 11 c. 68 f., *Popa A. Bucium-Sasa* 10 c. 52 f., *Moldovan N. Comițig*, *Pop N. Blaj* câte 10 c. și *Hădărean Tr. V. Cămăraș* 5 c. laolaltă 321 c. 68 f.

Prelegeri cu skeopticonul. Comitetul despărțământului Blaj al Asociațiunii pentru literatura română, a hotărît să țină un ciclu de prelegeri cu skioptikonul pe teritoriul despărțământului. Prima s'a ținut Sâmbătă în 6 Maiu în comuna Sâncel din apropierea Blajului. Inteligența și poporul în număr frumos s'au adunat în sala școlaii confesionale. Aici dl *Ioan F. Negruț*, directorul despărțământului a vorbit „Despre pomărit“, iar prof. *Dr. Chețan* a prezentat cu skiopticonul fel și fel de chipuri din sfera pomăritului. Prelegerea a fost interesantă și poporul a urmărit-o cu atențiune. Din Blaj au fost de față *A. C. Domșa* și *Aron Deac*. Duminică în 7 Maiu seara s'a ținut pentru meseriași în sala casinei române din loc a doua prelegere cu skiopticonul. Dl prof. *Dr. Chețan* ni-a plimbat prin frunțele orașe ale Germaniei: Hamburg, Berlin și Drezda. Explicările le-a dat prof. *Gavril Precup*; apoi a arătat orașul Praga, explicările le-a dat prof. *A. P. Bota*.

Conferențele meseriașilor. Duminică în 14 Maiu n. să va țină în localul societății meseriașilor a 13-a conferință. Va vorbi dl *Gavril Precup*, presidentul societății. Să va declama. Inceputul la 7 1/2 seara. Prețul de intrare 10 filer.

Mulțămintă publică. În Cluj s'a înființat de curând o reuniune de femei cu numele „Reuniunea S. Maria“ și cu scopul, de a înfrumseța biserică, mai ales biserică cea nouă, pentru a cărei apropiată ridicare lucră curatorul bisericesc gr.-cat. de mai mulți ani. În 23 Februar această tinăra reuniune a aranjat în sala „Hotelului Central“ o serată muzicală împreunată cu dans, care a reușit — după așteptarea tuturor — foarte bine. Pe lângă succesul moral n'a lipsit succesul material. — Venitele au fost: 701 c. 42 f., Speșele: 294 c. 64 f. Rămâne venit curat: 406 c. 78 f. În deosebi s'a încasat sara la casă 452 cor. 20 fil., și anume: din taxe de intrare 276 c. 20 f., iar preste taxe 176 c. dela următorii *P. T. Domni și Doamne*: Familia *Teodor F. Negruțiu*, Cluj-Mănăștur 3 c. *Dr. Victor Poruțiu* 7 c. *Vasilie Ranta*, Buticescu 10 c. Familia *Drăgan*, Nădășel 2 c. *Dna Hermina Moldovan* 4 c. *Nic Căciulă* 2 c. *Anton Mandea* 1 c. *Vasilie Hossu*, jude la tablă 10 c. *Augustin Giurgiu* 6 c. *Vasile Podoabă* 12 c. *Ana Pop n. Leményi* 4 c. *Susana Truția* 2 c. *Ana Motta* 14 c. *Terezia Baldi* 6 c. *Dr. Aurel Anca* 4 c. *Dna Codarcea*, Aghireș 2 c. *Dr. St. Morariu* 4 c. *Dna Elisa Isac* 12 c. *Dr. Ioan Vaida* 17 c. *Nic. Tincu*, preot *Girolt* 7 c. *Petru Rus* 2 c. *Lazar Odön* 2 c. *Dna Cornelia Pop*, Morlaca 16 c. *Ioan Moldovan* 2 c. *Vasile Toșa* 1 c. *Dr. Simeon Tămaș*, Hida 17 c. *Dna Elena Onciu*, Iclodul-mare 7 c. Iar oferte marimoase au intrat până acuma dela *N. N. Dr. Iosif Gall*, *Lucareți*, *Ioan Butean*, deputat *Beiuș*. „Economul“, Cluj câte 20 c. *Sidoniu G. I. Docan și Pop*, Bărlad, *Lupu C. Costachy*, senator și mare proprietar Bărlad, câte 20 franci. *Dr. E. Dăian*, protopop Cluj 12 c. 42 fil. *Dr. Vasile Hossu*, episcop Lugoj, *Dr. A. Frâncu*, avocat Cluj, *Dr. Alexandru Mocsonyi*, *Birchiș*, *Ioan Boer*, preot *Lechița*, *Căpitan N. Chintean*, Brașov, *Simion Pop*, avocat Năsăud, *Artemiu Sarkadi*, canonic Oradea-mare, câte 10 c. *Nicolau Pop*, Gilău, *Mihail Pop*, preot Bărbuț, *Dr. Liviu Cigărean* Oravița, *Vasile Pop*, casar Cluj, *Gavrilă Pop*, canonic Blaj, *Stefan Pop*, canonic Blaj, *Gavrilă Pop*, preot în Feleac, *Petru P. Bariț* Cluj câte 5 c. *Rosalia Pop*, n. *Baldi*, *Gilău*, *Ioan Butnar*, proprietar Boș câte 4 c. — În total 249.22 cor. Toate inimile generoase, cari astfel au sprijinit prima serată a reuniunei pe lângă mulțăminta ei ferbinte afe mulțămire și în aceea, că faptic au încurajat tinăra reuniune în urmărirea frumosului său scop, de a pregăti calea spre realizarea marei idei, ce ne încălzește inima, ideia unei mari și mărețe biserici române în Cluj. Aceeași mulțămintă primească-o și prea stimatele Dșoare și Domni, cari și-au dat concursul binevoitor la partea muzicală a seratei, în special Dșoarele *Elena și Alexandrina Hossu*, *Virginia Podoabă* și domni tineri universitari, cari au constituit corul și orchestra tinerimei. Cluj la 11 Aprilie 1905. *Ana A. Pop*, prezidentă. *Dr. Iuliu Florian*, secretar.

Necrolog. † *Nicolau Fabian*, învățător în penziune, a repauzat în Bărsana la 30 April st. n. în noaptea și ceasul Învierii Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului Nostru *Isus Christos*, — în anu! al 69-lea al laborioasei sale vieți și al 44-lea al fericitei sale căsătorii, după un îndelungat morb, suferit cu resignațiune și pacință adevărat creștinească și împărtășit fiind cu Sfintele Sacramente ale moribunților.

† *Letiția Totoian*, din Chișfalău după lungi și grele suferințe a repauzat în 9 Maiu n. în etate de 24 ani, împărtășită fiind cu Sfintele Sacramente al moribunților.

În veci amintirea lor!

Posta redacțiunii.

Cu. Să ne întâlain, cât de des. Salutări!
I. P. Aceiași corespondință de ce o trimiteți spre publicare la doue foi, noi nu o mai putem publica, decât în extras.

Job. Nu-ți face așa mare supărare din nimic. Prea multă dragoste poate, strica pe cineva și-l face lucrut.

... ..

Păstorul sufletesc și săvârșirea funcțiilor sacre.

(Continuare.)

Cântarea dela Herovim (Lit. p. 81) ne spune că „toată grijea cea lumească dela noi s'o lăpădam!” iar profetul Ieremia zice (48. 10) „Blăstămat e celce face lucrurile Domnului cu lene!” Cuvintele aceste ale profetului însă nu sunt a să explica astfel, că serviciile sacre ar trebui făcute cu „grabă mare,” cum ar fi d. e. să mărturisești dinineasta înainte de liturgie câte 80—100 inși în o oară sau să tolerezi obiceiul, că întreg poporul mărturisirea pascală are să facă numai în „vinerea sacă.” În ambele cazuri preotul numai osândă își poate câștiga și iar poporenilor nici un folos. Am servit în o biserică, și am aflat antimensionul în cea mai mare neglijență plin de fărîmături, ba și bucăți mai mari din s. cuminecătura. Ce însămnă aceasta, decât o prea ușoară tractare a celor sfinte? Am avut trista esperință de a vedea la un frate s. cuminecătura pentru morboși învălită numai în o hârtie și mucedă și înflorită; iar la alt frate o am văzut în casă pe etager, în un vas ne-cuviincios.

Un creștin bun a dispus în testamentul său, că pe el — deși era om cu stare și de poziție — să nu-l înmormânteze nici la o întâmplare cu mai mulți preoți, ci numai cu unul singur. Ca motiv expusă împrejurarea, că unul singur nu are cu cine vorbi, iar când sunt mai mulți în continuu vorbesc despre alte lucruri, ba chiar rîd și să distrag în timpul, cât nu sunt ocupați cu cântatul. Un alt creștin nu s'a mărturisit timp de 30 ani. Și pentru ce? Pentru că părintele său sufletesc totdeauna râdea, când intra el la mărturisire și poporanul crezând, că râde de dânsul, n'a mai mers la mărturisire, pînă ce acesta a trăit. — Un preot a fost rugat să invite la săvârșirea unei funcțiuni sacre încă un preot. Parohul scrie biletul și îl predă parohianului să-l ducă la N. — Parohianul însă atunci îi spune, că pe acela nu-l dorește, deoarece îl cunoaște, că râde mereu și vorbește și nu-i stă gîndul la Dumnezeu.

Nu arare ori ni-să dă ocaziune a auzi din gura cutărui sau cutărui, cumcă „popă ca N. nici n-ai mai putut să vezi; rugăciuni ca dela el nu mai auzi.” Și iarăși „pe N. nu-ți vine să-l ascuți, ci abia aștepti să sfârșească!” Toate acestea, după părerea mea, să reduc la modul, cum preotul îndeplinește funcțiunile cu pietate, atențiune, decență etc. dovedind și cu ținuta trupului, că e pătruns de aceste afecte, ori din contră fără de acestea, căci ascultătorii nu vād și nu pot judeca, ce este în inima preotului, ci judecă numai după cum acesta să presentă.

Aici trebuie să adaug, că preotul nu trebuie să caute ași câștiga prin serviciile sale numai aplausul poporului, ci trebu să servească așa, ca să placă întâi lui Dumnezeu, căci atunci a bună samă va avea și plăcerea poporului. S. Apostol Pavel zice (Gal. I. 10.) „Oare acum caut să plac oamenilor căci de ași plăcea încă oamenilor nu aș fi slugă a lui Christos!” „Pretinția lunei este vrășmășă pentru Dumnezeu; deci oricare va voi să fie pretin lunei, să face vrășmăș lui Dumnezeu.” Iacob IV. 4.

S. Bernard întrebă „Itane ageres, si hanc scires pro certo novissimam vitae tuae horam.”

Păstorul sufletesc are datorința să învețe și pe poporul credicios că și dânsul în decursul funcțiilor sacre să fie cu pietate, atențiune și străin în cele lumești, întocmai cum a poftit Dumnezeu dela Istrailteni, când le-a dāt cele 10 porunci. A concede preotul, că poporul sub decursul funcțiilor sacre să se poarte ca și cu ocaziunea îndeplina-l înstrăina profane, să vorbească, să discute, să nu fie atent la rugăuni, însămnează al întreținea cu totul de sublimitatea lucrului, însămnează a-l face tepid față de cele sfinte. Trebuie explicat poporului, că nu e convenabil a ingenunchia numai cu un genunchi, ca vânători, ci trebuie ingenunchiat cu ambele, după porunca și pilda s. scripturi din III. Reg. VIII. 54, I. Esdra IX. 5, Danil VI. 10, Efiseni III. 14. etc. Că nu este mai departe convenabil ași bate numai peptul în loc de a să însămna cu semnul s. cruci; nu e cuviincios a nu își pleca capetele la provocarea preotului; și alte multe iregularități, cum a fost și obiceiul de a intra la cununie mirele cu pălăria pe cap. Specialmente în biserică să între și să stea cu frică și cu cutrămur, căci e casa lui Dumnezeu, poarta ceriului. Rău fac ceice conced, ca în biserică poporul să se salute cu ton înalt, să-și dea mâna, să-și pupe finii mâinile nașilor, ba femeile să se sărute una pe alta în obraz, să-și admire vesmintele, căci „biserică e locașul îngerilor, locașul arhangelilor, împărăția lui Dumnezeu.” (Ioan Chrisostom în ep. Cornynt.) — A concede preotul că câți chemați și nechemați să umble prin s. altar, ca prin camera lor, pretextând fiecare ceva afacore, asemenea e un lucru detragător sfințeniei locului.

(Va urma.)

Dare de samă și mulțămită publică.

Pentru fondul Dr. Iosif Hodosiu dela gimnazialul român gr.-or. din Brad din incidentul petrecerei dela 30 Ianuarie (12. Febr.) a. c. au intrat următoarele contribuiți: „Zărădeana” inst. de cred. Băița 10 cor. G. Moldovan not. pens. Băița 5 cor. Lazar Perian propr. Băița 5 cor. Romul Cotioiu comerciant Baia-de-Criș 15 cor. Dr. Alexandru Marta adv. Lipova 5 cor. N. N. Timișoara 20 cor. N. Fizeșan preot militar 2 cor. 04 fil. I. Marșieu plugar Scodor 1 cor. Alex. Baci industriaș Hațeg 10 cor. Zeno Mocsonyi mare propr. Bulciu 50 cor. Dr. Alexandru Mocsonyi mare propr. Birchiș 50 cor. Simion Dămian adv. Brașov 20 cor. Dr. Zosim Chirtop adv. Cămpeni 10 cor. Dr. Coriolan Pop adv. și dir. de bancă Oradea-mare 2 cor. Teodor Popa sen. plugar Brad 2 cor. Ioan Petrovici paroh R.-Ciclova 10 cor. George Drăgan paroh Băița 4 cor. Ioan Dan proto-pop 2 cor. Dr. Aurel Cosma adv. Timișoara 6 cor. P. S. Sa Nicolae Popea episcop Caransebeș 30 cor. vād. Maria Valtner Beiuș 4 cor. Mihail Bontescu ad. Hațeg 20 cor. Ioan Muntean contabil Hațeg 5 cor. Ioan Baci comerciant Hațeg 5 cor. Dr. Augustin Straițariu adv. Hațeg 5 cor. Iosif Săbău oficiant de postă Rieni 2 cor. Moise Costan plugar Galșa 2 cor. A. Costan plugar Galșa 2 cor. Silviu de Herbay maior Saraievo 5 cor. Dr. Traian Șincay adv. Vinga 5 cor. I. Găldău plugar Ponorol 2 cor. N. Stanca comerciant Băița 2 cor. George Todorescu not. Șiria 10 cor. I. Ștefănescu preot Berini 6 cor. Oct. Săbău preot Bozeș 5 cor. Dr. Nicolae Vra-

ciu med. regim. Bistrița 10 cor. I. Icolosan preot Lunca 5 cor. I. Halic plugar Bărsa 2 cor. Iuniu Brut Hodosiu dir. la „Patria” Blaj 200 cor. Dr. Iuliu Maniu adv. Blaj 200 cor. A. C. D. Blaj 50 cor. Ioan M. Moldovan preposit Blaj 30 cor. Dr. Augustin Bunea canonic Blaj 50 cor. Simion Pop Mateiu canonic Blaj 30 cor. Stefan Pop canonic Blaj 50 cor. Dr. Nerva Oncu cand. adv. Blaj 10 cor. I. V. Dr. Romul Boilă cand. adv. Blaj 10 cor. Vasilie Bărsan scriitor în cancelarie adv. Blaj 5 cor. Dr. Victor Szmigelski canonic 2 cor. Georgiu Muntean dir. preparandial Blaj 30 cor. Iacob Murășan prof. Blaj 10 cor. Georgiu Bărbat ppresb. Blaj 50 cor. Ioan F. Negruțiu prof. Blaj 100 cor. Ioan Maior Blaj 20 cor. I. F. C. R. Blaj 5 cor. Gavrilă Precup profesor Blaj 20 cor. Dr. Alexandru Pop med. Blaj 10 cor. Dr. Ambrosiu Chețian prof. Blaj 2 cor. Dr. Nánasy László not. p. Blaj 2 cor. N. N. Blaj 2 cor. d-na Cornelia Hodosiu soție de director Blaj 10 cor. Iuliu Pop contabil la „Patria” Blaj 4 cor. Augustin Mihulin preot Boroșebes 2 cor. Const. Zopota inv. pens. Boroșebes 2 cor. Demetriu Curta not. Boroșebes 2 cor. P. Covaciu inv. Boroșebes 2 cor. Dr. A. Grozda adv. Buteni 5 cor. Arcadiu Crănic preot Buteni 2 cor. Petru Părvu inv. Buteni 5 cor. I. Roșu inv. Buteni 1 cor. Maria Suboteleanu nasc. Oprișa prop. în Buhaiu 1 cor. Dragina Mezei măr. Agleu inv. în Buhaiu 1 cor. Ioan Georgia ppresb. 5 cor. Iulian Toader cand. de prof. Sibiu 2 cor. Terentie Popa, inv. Bărsa 2 cor. Atanasia Oancea of. Boroșebes 2 cor. N. Costa preot Bărsa 2 cor.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut.

Floricele din Bănat, cântări populare din compozițiile dlui I. Vidu și alții, culese de M. Jugănar: O broșură de 32 pag. costă 20 bani.

Liturgia Sului Ioan Gură-de-aur pusă în note muzicali după melodiile celor opt glasuri bisericesti și armonizată pentru corurile de 4 voci mixte de Iuliu Birou, Ticvanul-mare. Opul II. prețul 5 cor.

Cartea de cetire pentru clasa I. și II. gimnazială și reală, seminare pedagogice și școli super. de fete, de Ioan Popea, revidată de Dr. Const. Lacea, ediția a V. Brașov 1905 editura librăriei H. Zeidnea, legată în pânză cor. 2.40.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Bismarck, 14. 1905.

Bismarck, 14. 1905.

Cea mai bună apă minerală.

Aduc la cunoștință onoratului public, că singur
eu pot servi cu apă de:

(12) 3-5

RÉPÁTI

cea mai escelentă și sănătoasă apă
minerală.

Blaaj,

Salamon Sinberger.

Cea mai minunată și sănătoasă apă minerală.

(5) 4-52

Iulius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) str. Cisnădiei 3.

Tot felul de oroloage, juvaere din aur și
argint, — tăcămuri din argint, recuise de aur și
argint pentru biserici.

Cel mai mare deposit din Ardeal

Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și
binocle

Comandele se esecută numai pe lângă
rambursă.

⊗ Reparările se esecută prompt și efin. ⊗

Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preți
curent obiecte vechi de aur și argint și petri
scumpe.

La cerere trimit franco și gratis Prețcurent ilustrat.

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperișuri
duple de o construcție puternică și trainică, costă 7.50 coroane.

EDICT.

Ioan Șanța din T. Sarauad comitatul Selaj,
care de doi ani încoace petrece în locuri ne-
cunoscute, prin aceasta este provocat ca în
termin de un an și o zi să se prezenteze
în fața oficiului protopopesc din Santău (Ta-
snád-Szántó) în cauza procesuală de divorț
vicular, intentat lui din partea soției sale
din T. Sarauad Iuliana Macarie, — la din
contră procesul se va pune în curgere și fără
dânsul.

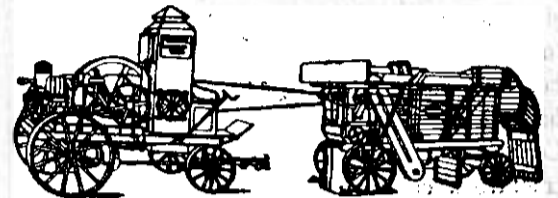
Santău 9 Maiu 1905.

Demetriu Corolan,

(14) 1-3 protopop gr.-cat. în tractul Sarauadului.

B. DÉNES BUDAPESTA,
VI. Váczi-körut Nr. 61.

Urmașul lui BRAUNER și KLASEK E.
Plewa inginer, reprezentantul și depositarul
ces. și imp. a fabricii de mașini și motoare
în Ungaria.

MOTOARE

cu bensin, gaz și vapor pregătite

după model 1905.

2-100 HP.

Locomobile cu benzină a 2-20 HP.

Motoare trainice cu gaz, de toate
mărimile, cu cari se spesează pe oară 2-3
fileri. Prețuri ieftine și condiții de
solviri foarte ușoare.

Preț-curent gratis.

Să caută în provințe agenți cinstiți.

(10) 6-12

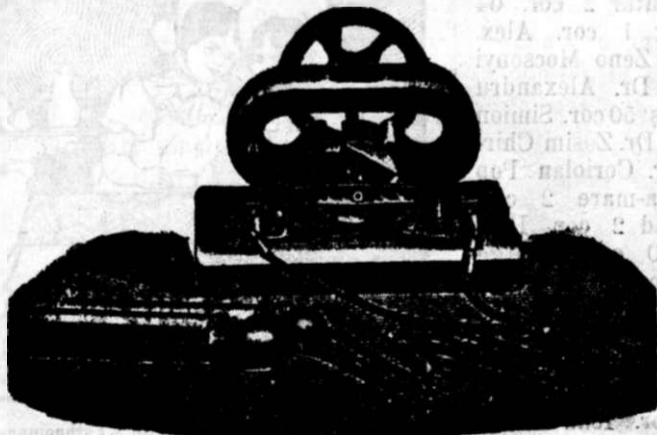
EȘTI SLAB?

Voiești să fii tare? — Voiești ca între ori-ce împrejurări ale vieții să te bucuri de sănătate?

Voiești să ai curajul și energia ca să te poți opune liniștit grijilor și năcazurilor? — Noi ne am dedicat lucrările noastre întru a mări și întări sănătatea omenimei. — Încercările noastre sunt încoronate de succese și metodele noastre sunt recunoscute ca cele mai bune din partea oamenilor de știință. Am arătat că Electricitatea este baza vieții fizice și că aceia cari sufer de *stomac, reumatism, morb de nervi, dureri de spate, de cap, de piept* au lipsă de mai multă electricitate.

„Electrophor“

— Aparat de electricitate, renouiește puterea perdută și îl poate folosi unul fie-care. —

Nu se poate în deajuns sfătui oamenii slabi să folosască acest aparat electric. Electroforul întărește nervii, inouiește sângele, întărește simțirea, aduce sângele și sistemul nervos la o normală funcțiune.

Dr. Bourg, membru la facultatea de medicină din Paris referență: Nu numai podagra, (șuiul), reuma, hysteria, asthma, au fost în nenumărate casuri vindecate prin electricitate, unde medicamentele s'au dovedit de nefolositoare, ci și la ori-ce fel de morb de nervi, durere de cap, colică, dureri de urechi, insomnie, hipocondrie și cu deosebire la hemoroide efectul bun se arată după vre-o câteva zile, ba uneori după vre-o câteva ceasuri. — Cu un minunat succes se folosește contra durerilor femeiești. Electroforul produce ani de a rândul un curent electromagnetic

fără a avé baterii și fără mașini ajutoare. — Se garantează pentru trăinicia lui 5 ani.

Prețul unui aparat mic complet:

20 coroane.

(Pentru cei foarte simțitori).

Se spedează la trimiterea banilor înainte sau prin rambursă.

Prețul unui aparat mare complet:

30 coroane.

(Pentru însănătoșarea morburilor vechi).

Manhattan întreprindere de Electrofor. Budapesta VIII. Aggteleki u. 15/u.